

Теорія і практика навчання

УДК 378.147:7

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.14789424>

**Мистецька освіта як інструмент розвитку творчого потенціалу: сучасні
підходи**

Коломієць Вячеслав Анатолійович

кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін, директор, Київська муніципальна академія танцю імені Сержа Лифаря, Україна, м. Київ, вул. Данькевича, 4-а, <https://orcid.org/0009-0002-7518-2630>

Савастру Наталія Іванівна

доцент кафедри теоретичних дисциплін, заступник директора з науково-методичної роботи, Київська муніципальна академія танцю імені Сержа Лифаря, Україна, м. Київ, вул. Данькевича, 4-а, <https://orcid.org/0000-0002-0845-3763>

Шевченко Ганна Вікторівна

завідувач відділу з науково-методичної роботи, учений секретар, Київська муніципальна академія танцю імені Сержа Лифаря, Україна, м. Київ, вул. Данькевича, 4-а, <https://orcid.org/0009-0003-4238-5877>

Прийнято: 03.01.2025 | Опубліковано: 16.01.2025

Анотація. Метою статті є теоретичне обґрунтування та розробка моделі інтеграції цифрових технологій, міждисциплінарних підходів та

адаптивних методик у мистецьку освіту для розвитку творчого потенціалу здобувачів освіти. У дослідженні розглядаються сучасні підходи до організації навчального процесу з використанням інтерактивних платформ, мультимедійних додатків, VR-технологій та гейміфікації, що сприяють формуванню критичного мислення, візуальної культури та навичок художнього самовираження.

Методологічною основою дослідження є системний підхід, який передбачає вивчення взаємозв'язків між цифровими інструментами, мистецькими методиками та педагогічними стратегіями. Для досягнення цієї мети було проведено теоретичний аналіз наукової літератури, що охоплює концепції візуальної культури, цифрової грамотності, інноваційних педагогічних практик та адаптивних освітніх моделей.

Результати дослідження підтвердили, що інтеграція цифрових технологій дозволяє створити інноваційне освітнє середовище, яке стимулює багатовимірне мислення, розширює можливості для художньої творчості та забезпечує індивідуалізацію навчання. Міждисциплінарні підходи сприяють розширенню культурних горизонтів, розвитку критичного мислення та здатності генерувати інноваційні мистецькі ідеї. Застосування адаптивних методик підтримує розвиток самостійності, персоналізації навчальних завдань і створення унікальних мистецьких проєктів.

Доведено, що поєднання сучасних цифрових технологій з традиційними мистецькими практиками формує конкурентоспроможних фахівців, здатних працювати в умовах глобального культурного середовища. Запропонована модель інтеграції сприяє підвищенню ефективності навчального процесу, стимулює креативне мислення та розвиває художні навички здобувачів освіти. Подальші дослідження можуть зосереджуватися на створенні інтегрованих

платформ для міждисциплінарного навчання та розробці систем оцінювання мистецьких компетенцій у цифровому середовищі.

Ключові слова: мистецька освіта, цифрові технології, міждисциплінарні підходи, адаптивні методики, інтерактивне навчання, візуальна культура, критичне мислення, творчий потенціал.

Art education as a tool for developing creative potential: modern approaches

Kolomiets Viacheslav

Candidate of Art Criticism (Ph. D.), Associate Professor of the Department of Choreographic and Art Disciplines, Director, College of Choreography Art Serge Lyfar Kyiv Municipal Academy of Dance, Ukraine, Kyiv, 4-a Dankevycha St., <https://orcid.org/0009-0002-7518-2630>

Savastru Nataliia

Associate Professor of the Department of Theoretical Disciplines, College of Choreography Art Serge Lyfar Kyiv Municipal Academy of Dance, Ukraine, Kyiv, 4-a Dankevycha St., <https://orcid.org/0000-0002-0845-3763>

Shevchenko Hanna

Head of the Department for Scientific and Methodological Work, Academic Secretary, College of Choreography Art Serge Lyfar Kyiv Municipal Academy of Dance, Ukraine, Kyiv, 4-a Dankevycha St., <https://orcid.org/0009-0003-4238-5877>

Abstract. *The article aims to theoretically justify and develop a model for integrating digital technologies, interdisciplinary approaches, and adaptive methods in arts education to enhance students' creative potential. The study examines modern*

approaches to organising the educational process through interactive platforms, multimedia applications, VR technologies, and gamification, fostering critical thinking, visual culture, and artistic self-expression skills.

The methodological framework is based on a systematic approach considering the interconnections between digital tools, artistic methods, and pedagogical strategies. To achieve the research goal, the theoretical analysis of academic literature covers concepts of visual culture, digital literacy, innovative pedagogical practices, and adaptive educational models.

The research findings confirmed that integrating digital technologies creates an innovative educational environment that stimulates multidimensional thinking, expands artistic creativity, and ensures personalised learning. Interdisciplinary approaches broaden cultural horizons, develop critical thinking, and enhance the ability to generate innovative creative ideas. The application of adaptive methods supports independence, personalised learning tasks, and the creation of unique art projects.

The conclusions demonstrate that combining modern digital technologies with traditional artistic practices shapes competitive professionals capable of working in a global cultural environment. The proposed integration model enhances the efficiency of the educational process, stimulates creative thinking, and develops students' artistic skills. Future research may focus on creating integrated platforms for interdisciplinary learning and developing assessment systems for artistic competencies in a digital environment.

Keywords: *arts education, digital technologies, interdisciplinary approaches, adaptive methods, interactive learning, visual culture, critical thinking, creative potential.*

Постановка проблеми. Сьогодні суспільство ставить високі вимоги до розвитку творчого потенціалу особистості як важливого чинника її самореалізації та успішного кар'єрного зростання у світовому масштабі. В цьому контексті мистецька освіта відіграє вагомую роль у формуванні креативних здібностей людини та є основою для культурного розвитку і сприйняття прекрасного [1]. Однак традиційні методи мистецького навчання не завжди справляються з викликами сучасності, таких як цифровізація освіти, зміна соціальних стандартів, а також необхідність пристосування до індивідуальних потреб здобувачів освіти [2].

Розвиток творчого потенціалу через мистецьку освіту вимагає впровадження новаторських методик з урахуванням сучасного освітнього середовища, включаючи цифрові технології, міждисциплінарні підходи та методи формування критичного мислення і самовираження. Проте в науковій літературі досі не узагальнено ефективність цих методів та їх вплив на розвиток креативності особистості.

Актуальність цього питання також обумовлена потребою вирішення практичних завдань у галузі підготовки майбутніх фахівців з креативним підходом до професійних завдань та впровадженням мистецтва в різні сфери діяльності. Це сприятиме особистому розвитку та дасть можливість створити умови для інноваційного прогресу всього суспільства.

Отже, дослідження сучасних підходів до мистецької освіти як засобу розвитку творчого потенціалу є важливим як з науково-дослідницької точки зору, так і з практично-прикладної перспективи. Це дозволить розглянути нові можливості для вдосконалення освітнього процесу та формування креативності особистості, яка відповідає сучасним потребам ринку праці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розвиток творчого потенціалу особистості засобами мистецької освіти активно досліджується в сучасних

наукових публікаціях. В останні п'ять років науковці пропонували різні підходи, спрямовані на інтеграцію інноваційних технологій, міждисциплінарних методик та особистісно орієнтованого навчання. Однак деякі аспекти залишаються недостатньо розробленими, що визначає актуальність цього дослідження.

Ж. Денисюк розглядає мистецьку освіту як середовище реалізації професійного і творчого потенціалу особистості. Автор акцентує на необхідності гармонійного поєднання традиційних методик із сучасними інноваціями, що дозволяє більш ефективно формувати креативні здібності. Водночас залишається відкритим питання щодо індивідуалізації навчального процесу через цифрові платформи [3].

У статті М. Зайвої проведено аналіз стратегії розвитку творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва. Авторка досліджує роль методичної підготовки в розвитку креативності майбутніх педагогів, однак обмежується лише музичним мистецтвом, залишаючи поза увагою інші мистецькі дисципліни й інтегровані підходи [4]. У свою чергу, С. Горбенко обґрунтовує важливість особистісно орієнтованого підходу в мистецькій освіті. Його дослідження демонструє ефективність індивідуалізації навчання для розвитку творчих здібностей здобувачів освіти [5]. Проте ця робота зосереджена на традиційних підходах, не враховуючи сучасні цифрові технології.

М. Д. Гонсалес-Замар та Е. Абад-Сегура досліджували вплив віртуальної реальності в мистецькій освіті у контексті вищої освіти. Автори підкреслили можливості VR-технологій для стимулювання креативного мислення, але недостатньо уваги було приділено можливостям їх використання в інтегрованих міждисциплінарних курсах [6]. Д. Ернандес-Торрано та Л. Ібраєва провели бібліометричне картування досліджень у сфері креативності та освіти. Вони вказали на зростаючий інтерес до використання цифрових технологій, проте звертають увагу на відсутність систематичних досліджень впливу технологій на

розвиток творчого потенціалу в художньому контексті [7]. Фокусом наукової розвідки Є. О. Берецького та А. Карпаті стала креативність у технологічно підтримуваній освіті на основі практики вчителів. Вони підкреслюють важливість упровадження цифрових інструментів, але зазначають, що об'єднання технологій із мистецькими дисциплінами вимагає подальших досліджень [8].

Аналіз вплив технологій на розвиток креативності в епоху Індустрії 4.0 став предметом дослідження А. Кроплі. Автор доводить, що технологічна освіта може сприяти формуванню креативних компетенцій, проте необхідна адаптація цих підходів до мистецьких програм навчання [9]. В. Тименко та А. Коркушко розглядають міждисциплінарність як ключовий шлях до інновацій у мистецькій освіті. Автори стверджують, що інтеграція різних дисциплін сприяє креативності, проте дослідження обмежується лише теоретичними аспектами [10]. Поєднання нових технік як спосіб розвитку творчості здобувачів освіти розглянули О. Піддубна та К. Зосимова. Авторки наголосили на важливості практичних занять, але їх дослідження не охоплює потенціал цифрових методик [11].

На основі проведеного огляду стає очевидним, що попри значну кількість досліджень, залишається низка нерозв'язаних проблем. Це стосується комплексного поєднання традиційних і сучасних підходів, інтеграції цифрових технологій у мистецьку освіту та міждисциплінарних підходів, спрямованих на розвиток творчого потенціалу. У цій статті буде розглянуто можливості інтеграції інноваційних освітніх технологій із мистецькими практиками, що сприятиме більш ефективному формуванню креативних компетенцій.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Розвиток творчого потенціалу через мистецьку освіту залишається комплексною проблемою, яка охоплює численні аспекти, що досі потребують детального

вивчення. Незважаючи на значні досягнення у сфері інтеграції сучасних технологій та методик, багато напрямів залишаються невирішеними або дослідженими фрагментарно. Серед таких аспектів варто виділити необхідність створення інтегрованих моделей, що поєднують традиційні мистецькі методики з сучасними цифровими інструментами. Більшість існуючих досліджень зосереджена на окремих дисциплінах або окремих методах, тоді як комплексні підходи до формування креативності через інтеграцію мистецтв і технологій розроблені недостатньо.

Іншим важливим аспектом є відсутність системних досліджень ефективності міждисциплінарних підходів у мистецькій освіті. Хоча використання VR-технологій, мультимедійних платформ та інтерактивних додатків активно впроваджується, немає єдиних критеріїв оцінки їх впливу на формування креативних здібностей. Важливо створити узгоджені показники ефективності таких технологій з урахуванням індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

Також потребують глибшого вивчення педагогічні моделі, які враховують емоційні, когнітивні та соціокультурні фактори, що впливають на креативний розвиток. Інтерактивні методи, які сприяють формуванню критичного мислення, творчої самостійності та рефлексивних навичок, вимагають подальших емпіричних досліджень. Враховуючи зазначені наукові прогалини, дане дослідження має на меті запропонувати цілісну модель розвитку творчого потенціалу в мистецькій освіті, яка базується на інтеграції традиційних мистецьких практик з сучасними цифровими технологіями. Особлива увага буде приділена створенню міждисциплінарних освітніх платформ та розробці педагогічних підходів, що забезпечують комплексний розвиток творчих здібностей. Таким чином, дослідження сприятиме вирішенню актуальних наукових та практичних завдань у сфері мистецької освіти.

Формулювання цілей статті. Метою статті є розробка теоретично обґрунтованої та практично орієнтованої моделі розвитку творчого потенціалу засобами мистецької освіти через інтеграцію сучасних технологій, міждисциплінарних підходів та особистісно орієнтованих методик. Досягнення цієї мети передбачає вирішення низки наукових і практичних завдань, що стосуються оптимізації освітнього процесу, розширення інноваційних практик та вдосконалення педагогічних підходів.

Основними завданнями дослідження є аналіз сучасного стану теоретичних та практичних напрацювань у сфері мистецької освіти, визначення основних концептуальних моделей, що поєднують традиційні й інноваційні методики, а також оцінка їх ефективності у формуванні креативних компетенцій. Необхідно з'ясувати, які технологічні інструменти є найбільш доцільними для інтеграції в освітній процес з метою розвитку творчих здібностей здобувачів освіти різних вікових груп.

Особливу увагу приділено вивченню потенціалу міждисциплінарних підходів у мистецькій освіті, які дозволяють об'єднувати різні галузі знань задля створення більш цілісного та гнучкого освітнього середовища. Це передбачає дослідження методик використання цифрових платформ, VR-технологій, мультимедійних додатків та інтерактивних засобів навчання для розвитку творчих компетенцій.

Ще одним важливим завданням є створення системи педагогічних принципів і рекомендацій, що сприятимуть розробці навчальних програм на основі інтеграції традиційних та інноваційних мистецьких практик. Дослідження має довести важливість адаптивних підходів, які враховують індивідуальні освітні потреби та психологічні особливості здобувачів освіти, підвищуючи їх мотивацію та рівень самостійності в навчанні.

З огляду на актуальність проблеми, дослідження спрямоване на формування нової концепції мистецької освіти, яка відповідатиме вимогам сучасного суспільства. Це дозволить підвищити якість освітнього процесу, сприятиме гармонійному розвитку особистості та інтеграції креативних компетенцій у професійне життя майбутніх фахівців.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток творчого потенціалу в межах мистецької освіти залежить від інтеграції сучасних педагогічних підходів, що поєднують цифрові технології, міждисциплінарні методи й адаптивні форми навчання. Теоретичний аналіз дозволяє стверджувати, що комплексне застосування цих підходів сприяє формуванню багатовимірного мислення, розвитку креативних навичок і підвищенню загальної ефективності навчального процесу [12].

Цифрові технології відкривають нові можливості для мистецької освіти, створюючи інтерактивне навчальне середовище, яке стимулює візуальне мислення, естетичне сприйняття та творчу активність [13]. Використання віртуальної реальності, мультимедійних презентацій, інтерактивних додатків і цифрових платформ забезпечує гнучкість у проєктуванні навчального процесу. Це сприяє розвитку навичок моделювання, анімації, цифрового дизайну та інших креативних компетенцій, необхідних у сучасному мистецькому середовищі.

Інтеграція міждисциплінарних підходів дозволяє об'єднувати знання з різних мистецьких і технічних сфер, сприяючи формуванню системного мислення. Міждисциплінарні проєкти дають змогу розвивати здатність до комбінування різних технік, стилів і форм мистецької виразності [14]. Це створює умови для появи інноваційних художніх концепцій, які ґрунтуються на синтезі мистецтва, технологій і науки.

Важливим аспектом є адаптація навчального процесу до індивідуальних потреб здобувачів освіти. Персоналізовані освітні програми дозволяють

враховувати особисті інтереси, художні вподобання й індивідуальний рівень підготовки. Це сприяє створенню сприятливого середовища для художнього експерименту, розвитку самостійності та відповідальності за власні творчі проекти.

Креативність у мистецькій освіті значною мірою залежить від застосування інтерактивних методик навчання, які стимулюють активну участь студентів у навчальному процесі [15]. Практичні заняття, майстер-класи, віртуальні екскурсії, творчі лабораторії і групові проєктні роботи формують практичні навички, необхідні для професійної реалізації в мистецьких сферах.

Педагогічна підтримка в умовах інтеграції технологій і міждисциплінарного навчання має базуватися на використанні сучасних методик тьюторства та наставництва. Це забезпечує ефективне керування навчальними проєктами, формування м'яких навичок, таких як комунікація, співпраця та лідерство, що є важливими для майбутніх фахівців.

У процесі теоретичного аналізу було виявлено, що ефективність мистецької освіти значно підвищується за умов поєднання традиційних і цифрових методів викладання. Традиційні мистецькі практики, зокрема живопис, графіка, скульптура, залишаються актуальними, проте їхнє поєднання з цифровими інструментами дозволяє розширити межі творчості. Результати проведеного аналізу представлені в таблиці 1.

Таблиця 1

Основні аспекти результатів дослідження у мистецькій освіті

Аспекти дослідження	Опис впливу
Цифрові технології у мистецькій освіті	Сприяють розвитку візуального мислення, естетичного сприйняття, творчої активності через використання VR, мультимедіа й інтерактивних додатків.
Міждисциплінарні підходи	Забезпечують інтеграцію різних сфер знань, створюючи можливості для міждисциплінарних проєктів і новаторських художніх концепцій.
Адаптивні методики	Дозволяють враховувати індивідуальні потреби здобувачів освіти, сприяючи персоналізації навчання та підтримуючи розвиток самостійності.
Інтерактивні методи навчання	Формують практичні навички через майстер-класи, проєктну діяльність, творчі лабораторії та інтерактивні заняття.
Педагогічна підтримка	Забезпечують керування творчими проєктами, розвиток м'яких навичок і лідерських якостей через тьюторство та наставництво.

Джерело: власна розробка авторів.

Ще одним важливим аспектом результатів дослідження є вплив інтерактивних технологій на формування візуальної культури здобувачів освіти у мистецькій освіті. Візуальна культура визначається як здатність сприймати, аналізувати й інтерпретувати візуальні образи, а також створювати естетично та концептуально значущі мистецькі твори. В сучасних умовах ця компетенція набуває особливого значення, оскільки візуальна інформація домінує в багатьох сферах професійної діяльності.

Цифрові технології розширюють можливості візуальної освіти, надаючи доступ до великих баз мистецьких творів, онлайн-музеїв, віртуальних галерей та архівів [16]. Це дозволяє здобувачам освіти знайомитися з культурними та

мистецькими традиціями різних епох і народів, порівнювати стилі, техніки та школи мистецтва. Систематичне використання візуальних джерел сприяє формуванню критичного мислення та здатності до культурного порівняння.

Особливого значення набуває також використання засобів комп'ютерної графіки та 3D-моделювання. Здобувачі освіти можуть вивчати принципи композиції, перспективи, колористики та текстурного дизайну, створюючи власні віртуальні об'єкти. Це стимулює розвиток просторового мислення, навичок проєктування та художньої імпровізації.

Ще один важливий аспект стосується міжкультурної комунікації. Завдяки глобальним цифровим платформам мистецька освіта стає міжнародним середовищем, де здобувачі освіти можуть обмінюватися ідеями, презентувати свої проєкти на міжнародних конкурсах і виставках, співпрацювати з колегами з інших країн. Така взаємодія розширює культурні горизонти, сприяє формуванню глобальної мистецької спільноти та виховує повагу до різних культур.

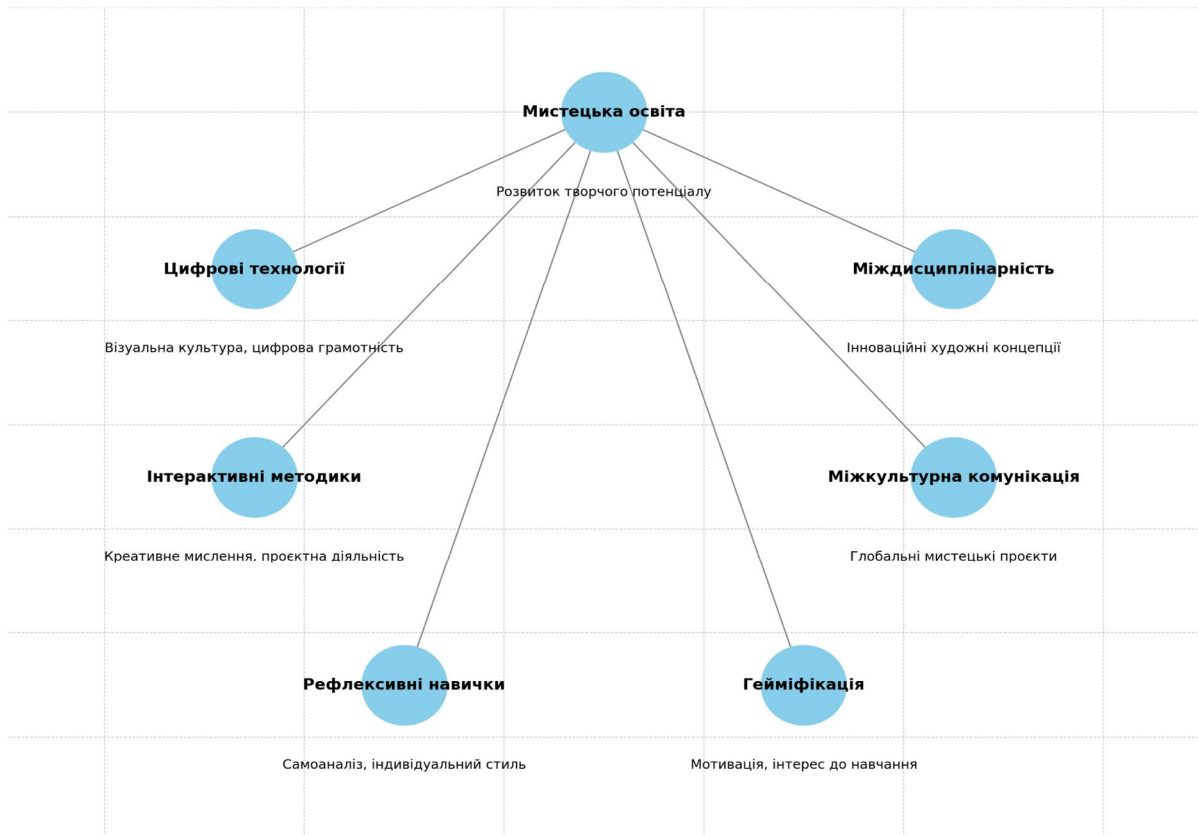
Значну увагу було приділено формуванню рефлексивних навичок у здобувачів освіти в процесі навчання. Використання електронних портфоліо, персональних блогів і творчих щоденників дозволяє здобувачам освіти вести системний запис своїх творчих пошуків, аналізувати власні художні рішення та документувати мистецький прогрес. Це сприяє розвитку самокритичності, відповідального ставлення до творчої роботи та формуванню індивідуального стилю.

У межах дослідження було також визначено, що впровадження гейміфікації у мистецькій освіті позитивно впливає на мотивацію здобувачів освіти [17]. Віртуальні симуляції, художні квести, творчі змагання й інтерактивні завдання створюють атмосферу змагання та заохочення, підтримують інтерес до навчання та розвивають креативність у нестандартних умовах. На рисунку 1 представлено схему ключових аспектів мистецької освіти.

Рисунок 1

Схема ключових аспектів мистецької освіти

Джерело: власна розробка авторів.

Отже, комплексне застосування інтерактивних технологій у мистецькій освіті забезпечує формування художніх навичок і розвиток ключових компетенцій XXI століття, таких як креативне мислення, глобальна комунікація, цифрова грамотність та вміння працювати в команді. Це підвищує конкурентоспроможність майбутніх фахівців на глобальному ринку праці.

Висновки. Результати проведеного теоретичного дослідження підтвердили актуальність інтеграції цифрових технологій, міждисциплінарних підходів та адаптивних методик у мистецьку освіту. Було визначено, що сучасні освітні платформи й інноваційні технологічні інструменти створюють сприятливі умови для розвитку творчого потенціалу здобувачів освіти,

формування художніх навичок і критичного мислення. Поєднання цифрових технологій із традиційними методами навчання дозволяє забезпечити більш гнучкий і персоналізований освітній процес. Інтерактивні платформи сприяють розвитку художньої виразності, просторового мислення, навичок моделювання та візуальної комунікації. Водночас адаптивні методики підтримують індивідуалізацію навчання, дозволяючи враховувати особисті потреби та рівень підготовки здобувачів освіти.

Міждисциплінарні підходи, засновані на об'єднанні різних мистецьких і наукових дисциплін, дозволяють створити багатовимірний підхід до творчості. Здобувачі освіти набувають здатності генерувати інноваційні художні ідеї, експериментувати з різними матеріалами, техніками та концепціями, а також брати участь у міжнародних творчих проєктах. Особливої уваги заслуговує формування рефлексивних навичок, які сприяють розвитку самокритичності, відповідального ставлення до творчої діяльності та створенню унікального художнього стилю. Впровадження елементів гейміфікації підвищує зацікавленість здобувачів освіти, стимулюючи їхню участь у навчальному процесі через творчі змагання та інтерактивні завдання. Зіставлення отриманих результатів із поставленою метою дослідження дозволяє дійти висновку, що всі основні завдання були виконані. Було виявлено ключові аспекти розвитку творчого потенціалу в мистецькій освіті, а також можливі шляхи їхньої інтеграції у сучасні освітні програми.

Подальші дослідження можуть бути зосереджені на створенні комплексних освітніх платформ, що підтримують міждисциплінарне навчання, а також на розробці систем оцінювання мистецьких компетенцій у цифровому середовищі. Перспективним напрямком також є вивчення впливу новітніх технологій, таких як доповнена реальність і штучний інтелект, на формування творчих здібностей здобувачів освіти у мистецьких закладах освіти.

Список використаних джерел

1. Тараканова А. Мистецька освіта та її значення у формуванні творчої особистості. *Проблеми освіти*. 2021. № 2 (95). С. 157–167. URL: <https://doi.org/10.52256/2710-3986.2-95.2021.11> (дата звернення: 20.12.2024).
2. Ozkan G., Umdu Topsakal U. Exploring the effectiveness of STEAM design processes on middle school students' creativity. *International Journal of Technology and Design Education*. 2021. Vol. 31, No. 1. P. 95–116. URL: <https://doi.org/10.1007/s10798-019-09547-z> (дата звернення: 20.12.2024).
3. Денисюк Ж. З. Креативність у мистецькій освіті як середовище реалізації професійного і творчого потенціалу особистості. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2023. № 2. С. 9–15. URL: https://elib.nakkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/5008/Visnyk_2023_2-9-15.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 20.12.2024).
4. Зайва М. Стратегії розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва у процесі методичної підготовки. *Перспективи та інновації науки*. 2024. № 2 (36). С. 195–206. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-2\(36\)-195-206](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-2(36)-195-206) (дата звернення: 20.12.2024).
5. Горбенко С. С. Мистецька освіта учнів у проекції особистісно орієнтованого підходу. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2021. № 195. С. 14–18. URL: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2021-1-195-14-18> (дата звернення: 20.12.2024).
6. González-Zamar M. D., Abad-Segura E. Implications of virtual reality in arts education: Research analysis in the context of higher education. *Education Sciences*. 2020. Vol. 10, No. 9. Article 225. URL: <https://doi.org/10.3390/educsci10090225> (дата звернення: 20.12.2024).
7. Hernández-Torrano D., Ibrayeva L. Creativity and education: A bibliometric mapping of the research literature (1975–2019). *Thinking Skills and Creativity*. 2020.

Vol. 35. Article 100625. URL: <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2019.100625> (дата звернення: 20.12.2024).

8. Bereczki E. O., Kárpáti A. Technology-enhanced creativity: A multiple case study of digital technology-integration expert teachers' beliefs and practices. *Thinking Skills and Creativity*. 2021. Vol. 39. Article 100791. URL: <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2021.100791> (дата звернення: 20.12.2024).

9. Crompton A. Creativity-focused technology education in the age of Industry 4.0. *Creativity Research Journal*. 2020. Vol. 32, No. 2. P. 184–191. URL: <https://doi.org/10.1080/10400419.2020.1751546> (дата звернення: 20.12.2024).

10. Тименко В. П., Коркушко А. Л. Інтердисциплінарність: шлях до модернізації та інновацій у мистецькій освіті і дизайн-освіті. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка*. 2024. Т. 182, № 26. С. 213–218. URL: <https://doi.org/10.58407/visnik.242638> (дата звернення: 20.12.2024).

11. Піддубна О. М., Зосимова К. В. (2020). Поєднання нових технік, як один із способів розвитку креативності учнів. *Майстерність комунікації у мистецькій і професійній освіті* : збірник наукових праць / за заг. редакцією Н.Є. Колесник, О.М. Піддубної, О.М. Марущак. Житомир: ФОП «Н.М. Левковець», 2020. У 2-х ч. Ч. I. С. 164–167. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/31513/> (дата звернення: 20.12.2024).

12. The effective components of creativity in digital game-based learning among young children: A case study / N. Behnamnia et al. *Children and Youth Services Review*. 2020. Vol. 116. Article 105227. URL: <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105227> (дата звернення: 20.12.2024).

13. Гаврілова Л. Цифрові технології викладання образотворчого мистецтва на сучасному етапі реформування мистецької освіти. *Професіоналізм педагога:*

теоретичні й методичні аспекти. 2024. № 21. С. 5–18. URL: <https://doi.org/10.31865/2414-9292.21.2024.307964> (дата звернення: 20.12.2024).

14. Шумейко Л. М. Синергетичні принципи в мистецькій освіті. Вісник Маріупольського державного університету. *Серія: Філософія, культурологія, соціологія.* 2023. № 26. С. 41–50. URL: <https://doi.org/10.34079/2226-2830-2023-13-26-41-50> (дата звернення: 20.12.2024).

15. Білан В. В., Громадський Р. А., Ялоха Т. О. Стимулювання критичного мислення через інноваційні підходи в мистецькій освіті: систематичний огляд. *Педагогічна Академія: наукові записки.* 2024. № 7. URL: <https://doi.org/10.57125/pedacademy.2024.06.29.08> (дата звернення: 20.12.2024).

16. Череватюк В. Використання інструментів штучного інтелекту у мистецькій освіті: проблеми та можливості. *Вісник Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури.* 2024. № 1. С. 89–94. URL: <https://doi.org/10.32782/naoma-bulletin-2024-1-13> (дата звернення: 20.12.2024).

17. Дерябіна С. В., Нікітенко Р. І. Гейміфікована стратегія навчання в діяльності педагогів мистецької та технологічної галузі. *Наша школа: науково-практичні студії.* 2023. № 3. С. 15–21. URL: <https://doi.org/10.61339/2786-6947.2023.3.298603> (дата звернення: 20.12.2024).